

2. OBNOVA NADĚJE A SOLIDARITY

POSELSTVÍ PŘEDSEDŮ BISKUPSKÝCH KONFERENCÍ ZEMÍ EVROPSKÉ UNIE (COMECE) ADRESOVANÉ EVROPSKÝM INSTITUCÍM A ČLENSKÝM STÁTŮM

18. LISTOPADU 2020

Katolická církev v Evropské unii, zastoupená předsedy biskupských konferencí členských států, chce v této bezprecedentní krizi předat evropským institucím a členským státům **poselství naděje a výzvu k solidaritě**. Poselství, v němž potvrzujeme svůj závazek budovat Evropu, který našemu kontinentu zajistil mír a prosperitu, a stát za jejími základními hodnotami: solidaritou, svobodou, nedotknutelností lidské důstojnosti, demokracií, právním státem, rovností i obranou a podporou lidských práv. Otcové zakladatelé Evropské unie byli přesvědčeni, že Evropa se krizemi zocelí. My ve své křesťanské víře ve zmrtvýchvstalého Pána pevně doufáme, že Bůh může proměnit v dobro vše, co se nám přihodí, a dokonce i to, čemu nerozumíme a co nám připadá špatné, a tato víra je konečným základem naší naděje i všeobecného bratrství. Jako katolická církev v Evropské unii tuto víru spolu s dalšími sesterskými církvemi a církevními společenstvími hlásáme a vydáváme o ní svědectví. Společně s věřícími jiných náboženských tradic i lidmi dobré vůle se snažíme budovat všeobecné bratrství, které neopomíjí nikoho. Víra nás vybízí, abychom šli ven ze sebe a ve druhých lidech, zvláště v těch, kdo trpí a postávají na okraji v našich ulicích, viděli své bratry a sestry a také abychom byli ochotni položit za ně život.

Pandemie, která nás postihla v posledních měsících, otrásla mnoha předchozími jistotami a odkryla naši zranitelnost i to, nakolik jsme navzájem propojeni. Nejvíce přitom po celém světě utrpěli lidé

staří a chudí. Na tuto neslýchanou krizi, která nás zaskočila a zastihla nepřipravené, reagovaly evropské země nejprve strachem, uzavřením státních i vnějších hranic, někdy dokonce odmítnutím dělit se s jinými zeměmi o nesmírně potřebný zdravotnický materiál a dalšími opatřeními. Mnozí z nás se báli, že je tak v ohrožení sama Evropská unie jako ekonomický, politický, společenský a kulturní projekt. Uvědomili jsme si však, co prohlásil i papež František: že plujeme na stejné lodi a zachránit se můžeme pouze tak, že zůstaneme spolu. Unie proto s novým odhodláním začala na dramatickou situaci reagovat jednotně, a tím prokázala svou schopnost obnovit ducha otců zakladatelů. Doufejme, že to dosvědčí také nástroj obnovy covid-19 i posílený unijní rozpočet na období 2021–2027, které byly schváleny během červencového zasedání Evropské rady a nyní se o nich jedná mezi radou a Evropským parlamentem.

Budoucnost Evropské unie ovšem nestojí jen na hospodářství a financích, ale také na **společném duchu a novém smýšlení**. Tato krize je duchovní příležitostí k obrácení. Nemůžeme věnovat veškeré úsilí prostému návratu „do starých kolejí“, ale krize máme využít také k tomu, abychom uskutečnili radikální změnu k lepšímu. To nás nutí přehodnotit a přetvořit současný model globalizace, abychom zajistili respekt k životnímu prostředí, otevřenost životu, starost o rodinu, sociální rovnost, důstojnost všech pracujících i práva budoucích generací. Kompas k formování nové civilizace nabízí papež František ve své encyklice *Laudato si'*. A v nové encyklice *Fratelli tutti*, kterou před několika týdny podepsal u hrobu sv. Františka z Assisi, vyzývá celé lidstvo ke všeobecnému bratrství a k přátelství napříč celou společností, přičemž nezapomíná ani na lidi stojící na okraji, na zraněné a trpící. Principy katolické sociální nauky, jako je lidská důstojnost, solidarita, upřednostnění chudých nebo udržitelnost, se mohou stát také hlavními principy, jak po pandemii vytvořit jiný ekonomický a společenský model.

Základním principem sociální nauky církve a také jádrem procesu evropské integrace je **solidarita**. Vedle vnitřního transferu zdrojů v zájmu politiky soudržnosti je nutné solidaritu chápat také ve smyslu „společného postupu“ a „otevřenosti k integraci každého člověka“, zejména těch, kdo jsou vytlačováni na okraj. V této souvislosti je třeba zmínit, že jakmile bude k dispozici vakcína covid-19, musí

být přístupná všem, a zejména chudým. Robert Schuman objasnil, že národy ani zdaleka nejsou soběstačné a mají se navzájem podporovat a že solidarita spočívá v přesvědčení, že skutečným zájmem každého státu je rozpoznat a v praxi přijmout vzájemnou závislost. Sjednocená Evropa pro něj předznamenává všeobecnou solidaritu celého světa bez rozdílu a vyloučení. Proto také Schumanův plán poukázal na zvláštní odpovědnost, kterou Evropa má za rozvoj Afriky. Ve shodě s tím nyní vybízíme k posílení humanitární pomoci a rozvojové spolupráce i k přesměrování výdajů na zbrojení do zdravotních a sociálních služeb.

Evropskou solidaritu je naléhavě třeba rozšířit také na uprchlíky žijící v nelidských podmínkách v táborech – právě oni jsou virem vážně ohroženi. Solidarita vůči uprchlíkům pak zahrnuje nejen financování, ale také otevření hranic Evropské unie, na kterém se bude proporcionalmente podílet každý členský stát. Krokem k vytvoření společné a spravedlivé evropské politiky v oblasti migrace a azylu může být **Pakt o migraci a azylu**, který představila Evropská komise a který je třeba pečlivě vyhodnotit. Svůj názor na přijímání uprchlíků již církev vyjádřila. Rozlišuje přitom mezi různými druhy migrace (ať už řádné, nebo nelegální): mezi těmi, kdo prchají před válkou a pronásledováním, a těmi, kdo emigrují z ekonomických nebo environmentálních důvodů. Zároveň je třeba mít na paměti bezpečnostní otázky. Přesto máme za to, že existují určité zásady, hodnoty a mezinárodní právní závazky, které je vždy třeba respektovat bez ohledu na podmínky zúčastněných. Jsou to zásady a hodnoty představující samý základ evropské identity a mají původ v jejich křesťanských kořenech. Doporučujeme také zajistit migrantům bezpečné a legální cesty a uprchlíkům pak humanitární koridory, díky nimž se mohou bezpečně dostat do Evropy a dočkat se zde přijetí, ochrany, podpory a integrace. V tomto směru je vhodné spolupracovat s církevními institucemi a soukromými sdruženími, které již v této oblasti působí. Evropa se nemůže a nesmí obrátit zády k těm, kdo přicházejí z válečných oblastí nebo z míst, kde jsou vystaveni diskriminaci, takže nemohou vést důstojný život.

Zásadním prvkem pro církev v mnoha členských státech je během pandemie respektování **svobody náboženského vyznání** věřících, zejména svoboda shromažďování při společném uplatnění svobody vyznání za současného zachování veškerých hygienických požadavků.

To se projeví ještě zřetelněji, vezmeme-li v úvahu, že z žité víry se rodí a v ní je zakořeněno také charitní dílo. Ujišťujeme o své dobré vůli pokračovat v dialogu mezi státy a církevními autoritami, abychom našli ten nejlepší způsob, jak sladit dodržování nezbytných opatření se svobodou náboženského vyznání a shromažďování.

Často se zmiňuje, že po této krizi bude svět jiný. Záleží ale jen na nás, zda bude lepší, anebo horší, zda z této krize vyjdeme posílení v solidaritě, anebo ne. Během těchto měsíců v pandemii jsme byli svědky mnoha znamení, která nás otevírají naději: počínaje prací zdravotnického personálu přes práci těch, kdo pečují o seniory až po konkrétní a tvůrčí projevy soucitu ve farnostech a církevních společenstvích. Mnozí lidé museli v těchto těžkých časech přinést značné oběti a vzdali se setkávání se svými blízkými i toho, aby jim byli nablízku ve chvílích osamělosti a utrpení, ba dokonce smrti. Papež František se ve svém poselství *Urbi et Orbi* o velikonoční neděli obrátil zejména k Evropě a připomněl, že „po druhé světové válce se tento kontinent díky konkrétnímu projektu solidarity dokázal znovu vzchopit a překonat minulé sváry.“ Naléhavěji než kdy jindy je podle něj třeba, „aby se tato rivalita znovu neujala a všichni uznali, že tvoří jednu rodinu, a vzájemně se podporovali. Evropská unie dnes stojí před epochální výzvou, na níž závisí nejen její budoucnost, ale také budoucnost celého světa.“

Ujišťujeme všechny, kdo vedou evropské instituce a členské státy nebo v těchto strukturách pracují, že církev v našem společném úsilí vybudovat lepší budoucnost pro náš kontinent a svět stojí na vaší straně. Budeme podporovat všechny iniciativy, které propagují skutečné evropské hodnoty. **Doufáme, že z této krize můžeme vyjít silnější, moudřejší a jednotnější, uplatňovat ještě více solidarity a více se starat o společný domov, že můžeme být kontinentem, který celý svět pohání vpřed směrem k silnějšímu bratrství, spravedlnosti, míru a rovnosti.** Všechny zahrnujeme do svých modliteb a z celého srdce vám zehnáme. Kéž nás Pán doprovází na pouti k lepšímu světu!

kardinál Gualtiero Bassetti, arcibiskup arcidiecéze Perugia – Città della Pieve, Itálie

Mons. Georg Batzing, biskup limburský, Německo

kardinál Jozef De Kesel, arcibiskup mechelensko-bruselský, Belgie
Mons. Eric Marie de Moulins d'Amieu de Beaufort, arcibiskup
remešský, Francie
Mons. Stanisław Gądecki, arcibiskup poznaňský, Polsko
Mons. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký, ČR
Mons. Gintaras Linas Grušas, arcibiskup vilniuský, Litva
kardinál Jean-Claude Hollerich, SJ, arcibiskup lucemburský,
předseda COMECE
Mons. Philippe Jourdan, apoštolský administrátor Estonska
Mons. Czesław Kozon, biskup kodaňský, Skandinávie
Mons. dr. Franz Lackner, OFM, arcibiskup salcburský, Rakousko
Mons. Eamon Martin, arcibiskup arcidiecéze Armagh, Irsko
kardinál Juan José Omella Omella, arcibiskup barcelonský,
Španělsko
Mons. José Ornelas Carvalho, SCI, biskup diecéze Setúbal,
Portugalsko
Mons. Aurel Percă, arcibiskup bukureštský, Rumunsko
Mons. Christo Proykov, biskup eparchie sv. Jana XXIII. v Sofii,
Bulharsko
Mons. Želimir Puljić, arcibiskup zadarský, Chorvatsko
Mons. Sevastianos Rossolatos, arcibiskup athénský, Řecko
Mons. Charles Jude Scicluna, arcibiskup maltský
Mons. Youssef Soueif, maronitský arcibiskup Kypru
Mons. Viktors Stulpins, biskup diecéze Liepāja, Lotyšsko
Mons. Johannes H. J. van den Hende, biskup rotterdamský,
Nizozemsko
Mons. Andras Veres, biskup rábský (Győr), Maďarsko
Mons. Stanislav Zore, OFM, arcibiskup lublaňský, Slovinsko
Mons. Stanislav Zvolenský, arcibiskup bratislavský, Slovensko